

*Perez Bayer*¹ presbyteri hispani, Valentini nati, bibliophili eruditissimi, Bibliothecæ hispanicæ *Nicolai Antonii* continuatoris, et de Nummis hebræo-samaritanis, sicut aliis de rebus scriptoris accuratissimi, obiit an. 1793; *Josephi Antonii Cavanilles* etiam Valentinus, quo si in scientiis naturalibus par inveniri sæculo decimo octavo potest, certe superior nemo, vitam morte commutavit an. 1774; *Bergier* Galli, auctoris Dictionarii theologiæ encyclopedici, quod omnium sapientum versatur manibus, omissis tractatu *De vera religione* et aliis; *Hooke* et *Bailly*, quorum primus Hibernus, alter vero fuit Gallus, qui præclaris scriptis catholicam illustrarunt Ecclesiam, et ab adversariorum vindicarunt calumniis; *Clerici a Belliberone*² presbyteri Galli in

¹ Tanti viri gratia operæ pretium me facturum existimo, si epitaphium sepulcro ejus in D. Thomæ a Villanova Valentiniæ cathedralis sacello affixum in medium afferam. Est hujusmodi:

D. O. M.

Hic quiescit. — In Spe. Resurrectionis. — Franciscus. Perezus. Baierus — Achidiaconus, et Canonicus. Valentinus. — Filiorum Caroli. Tertii. Præceptor. — Præfectusque. Regiæ. Bibliothecæ. — Doctrina. Eruditione. Linguarum. Orientalium. Peritia. — Scriptisque variis. Clarissimus. Bibliothecam. Suam. — Librorum. Copia. — Delectu. Mss. — Insignem. In. Communem. Civitatis Usus. — Vivens. Valensque. — S. P. Q. Et. Academiæ Valentiniæ. — Donavit. — Benicasensem. Ecclesiam. Erexit. — Pastoremque. Eidem. Instituit. — Marmoream. Statuam. In Suburbio. — Thomæ. Villanovano. — Argenteam. In Ecclesia. Metropol. — Vincentio Martyri. — Dedicavit. — Denique. Moriturus. — Ut. Totum. Sibi. Secum. Thesaurum. Auferret. — Pauperes Hæredes Instituit. — Vir. Bono. Publico. Natus. — Valentini Tertio Idus Nov. An. M.D.CC.X.I. — Vixit An. LXXXII Menses II Dies XV.

Marmoreæ Statuæ in Cœnobio suburbio Eremitarum S. Augustini, D. Thomæ, Baierii expensis erectæ, inscriptionem sequentem ipso *Bayer* auctore, insculpserunt Augustinienses:

Divo. Thomæ. Villanovano.
Archiep. Valentino. Pauperum.
Patri. Præsulum. Exemplo.
Augustiniani.
Sacra. Exuviar. Ejus. Custodes.
M.D.C.C.X.C.V.

Bibliotheca Valentina, sæculi hujus initio igneis globis a Gallis Valentiam obsidentibus emissis, in cineres redacta est, crematis etiam pretiosissimis Baierii libris. Eamdem tunc temporis fortunam subiit Bibliotheca archiepiscopalis Palatii.

S. P. Augustini doctrina versatissimi, et Augustiniani systematicis de gratia acerrimi defensoris; presbyteri *Nonnote* catholice religionis strenui athletæ; cardinalis *De la Lucerna* lingonensis episcopi; *Sebastiani Berardi* canonistæ lectissimi; *Duclot* parochi gevenensis, sacre Scripturæ adversus pseudo-philosophos vindicatoris. Neminem quoque latet quantam famam obtinuerint celeberrimi *Volta* et *Galvani* Itali, in rebus physicis nemini omnium sæculorum secundi. Gloriatur Italia poetis *Goldin*, *Zeno* et *Alferi* (quos quemadmodum sequentes, licet ad ecclesiasticum statum non pertineant, commemorare libet, quædam siquidem ecclesiastica ediderunt in lucem); Germania *Winkelmann Zoëga* et *Hamam* litteratis, ad catholicam religionem conversis, et musicis *Mozart*, *Haydn* et *Beethoven*. Hispania vero nostra tot peperit, ut ad numerum redigi nequeant; seligam autem *Georgium Juan*, *Antonium de Ulloa* et *Benedictum Bails* mathematicos, *Venturam Rodriguez* architectum famosum, *Gasparem Melchiorum de Jovellanos* poetam et litteratum, *Cadalso*, *Nicolaum* et *Leandrum Moratin*, *Vincentium Garcia Huerta*, *Thomam Iriarte*, *Joannem Melendez* atque *Josephum Iglesias* presbyterum poeseos laude præclaros, *Joannem Ferreras* in oppido *La Bañeza* diocesis asturicensis natum, rerum Hispaniæ accuratum historiographum, necnon *Franciscum Goya* pictorem egregium, *Georgium Mayans y Siscar* et *Antonium Capmani*, quorum eruditionem tam in componendis libris quam in aliorum edendis, admirantur omnes.

CAPUT V.

AUGUSTORUM CÆSARUM ABSOLVITUR SERIES, ALIORUM QUORUNDAM PRETIOSA MORTE ADJECTA.

Post obitum Augustissimi Cæsaris Leopoldi, consignatum an. 1705, III nonas maias, ad imperium evectus est *Joseph Jacobus Ignatius Joannes Antonius Eustachius*, quem Leopoldo pepererat an. 1678 uxor Eleonora Magdalena Theresia. Joseph coronatus fuerat Ungariæ rex an. 1687, XV kalend. decembris, et rex Romanorum an. 1690, IX kal. februarias. Imperium vero

ei commissum statim ac mortuus est pater, occupatis armorum vi mantuana, mediolanensi et neapolitana ditione, cum vita dimisit variolarum morbo correptus anno 1711, XV kal. maias.

Ei successit frater *Carolus VI*, natus anno 1685. kal. octobris, electus imperator Romanorum Francofurti eodem an. 1711, die octobris 12, ibique augustali corona redimitus die 22 decembris. Coronatus deinde est an. 1712, XI kalendas junias rex Hungariæ, atque an. 1723, die 5 septembris, rex Bohemiæ. Renunciatus fuerat jam ab an. 1703 rex Hispaniarum, patre Leopoldo et fratre Joseph in ipsum omne, quod habebant supra hispanicam monarchiam, jus transferentibus, quod contigit duodecima die septembris. Sed quoniam Carolus II, ut alibi diximus, hæredem testamento nuncupaverat Philippum Borbonium, hunc inter et Carolum diuturnum bellum exarsit. Utriusque Siciliæ regnum adeptus est an. 1722¹, Innocentio XIII, quod Clemens XI noluerat, assentiente. Actum de pace an. 1725, et firmata Viennæ die 30 aprilis ea conditione, ut regnum Neapolitanum, Sicilia, mediolanensis ditio, Belgiumque cederet austriacæ genti, de hispanica monarchia nullum deinceps oriretur dissidium; eam Philippus V pacifice possideret; ejusque filio Carolo obvenirent Etruria et Parmæ ac Placentiæ ducatus, si forte hæreditarii principes defecissent. Tunc Carolus VI *pragmaticam* sanctionem edidit, qua primogenitam suam Mariam Theresiam constituit regnorum suorum hære-

¹ Circa hæc tempora, id est, an. 1722 Magnus Russiæ et Moscoviæ dux *Petrus I*, imperatoris Augusti nomen est assecutus, assentientibus tum Anglis et Hollandiæ statibus, temporis deinde decursu principibus aliis. Petrus an. 1717 dum esset Parisiis, doctoribus Sorbonæ postulantibus promisit se daturum operam, ut Russiæ Magnæ Ecclesia Græcorum schismati addicta, cum romana unionem iniret; sed Russiæ episcopis contranitentibus, res non est pro votis perfecta. Imperavit post Petrum *Catharina II*, ejus uxor, quæ obiit an. 1727, biennio post mortem viri. Tum *Petrus II*, filius Alexii Petrowitz Czarowitz, filii Petri I, nam Alexius an. 1718 a patre conspirationis causa degradatus occubuit mœrore. Parens Alexii Eudoxia Petrowna Petri I cognomento Magni conjux prior. Post Petrum II vita functum an. 1730 ad imperium evecta est *Anna*, filia Yvanis, fratris Petri I. Nunc ab anno 1741 imperat *Elisabeth Petrowna*, filia ejusdem Petri I, et Catharinæ Augustæ, secundæ illius uxoris, de qua paulo supra.

dem. Suscepit hanc gloriosissimam filiam an. 1717 ex imperatrice Elisabetha Christina, quam Bareinone an. 1708 sibi sacro conjugii fœdere copulaverat. Post varia cum Turcis, aliisque hostibus gesta bella, ac tandem pacem cum omnibus initam, an. 1740, XIII kal. novembris, piissimus et augustissimus imperator decessit.

Sopita electorum dissensione et Praga, quæ regni bohemicæ caput est, labente an. 1741 a Carolo Alberto Baviariæ duce occupata, in hunc devenit supremum imperii regimen. Est is imperator *Carolus VII*, inauguratus Francofurti an. 1742, IX kal. februarias. Coronatus est die ejusdem mensis duodecima, et proximi mensis martii octava die impositum fuit imperiale diadema augustæ conjugii Mariæ Amaliæ. At breve, nec tranquillum fuit Caroli VII imperium; semel enim, iterumque Baviariæ regnum amisit, tametsi illud semel, ac iterum recuperavit; fuitque suprema ejus dies vicesima jan. an. 1745.

Renunciatus tandem imperator eodem an. 1745 *Franciscus Stephanus*, electus rex Romanorum die 13 septembris, et coronatus augustus die 4 octobris. Is primum dux Lotharingiæ in lucem editus est an. 1708, VIII idus octobris, eique Carolus VI conjugio junxit an. 1736, die 12 februarii, Mariam Theresiam Walburgam, quam, ut dictum est supra, *pragmatica* sanctione declaraverat an. 1725 regnorum suorum hæredem, nuptias benedicente Dominico Passionei nuntio apostolicæ Sedis, nunc S. R. E. cardinali. Nata erat Maria Theresia 13 maii 1717, cui soror Maria Anna Eleonora, quæ nata sequenti anno 1718, die 14 septembris, nupta Carolo Francisci imperatoris fratris, e vivis florentissima ætate rapta est. At *Franciscus* inter imperatores hujus nominis *I*, ut universum pacaret imperium, an. 1735 christianissimo regi tutari sanctionem *pragmaticam* pollicenti, paternos cesserat principatus, consecuturus post obitum Magni ducis Etruriæ Joannis Gastonis hujus ditionis dominium. Atque id factum est eodem Joanne Gastone, gentis mediceæ postremo, fatis functo VII idus julias anno 1737. Ad hanc nobilissimam Italiæ partem sua cohonestandam præsentia anno 1739, advenit cum Maria Theresia conjuge, renunciata

singulari subditorum plausu, et gradulatione, a morte patris Hungarorum regina; et præcipuis Etruriæ urbibus peragratis rediit in Austriam. Solemni Francisci coronationi celebratæ Francofurti anno dieque prænaratis interfuit potentissima uxor, quæ acclamata imperatrix Augusta in omnes exercuit suam vere cæsaream, regiamque munificentiam. Imperium modo, Hungariam, Bohemiam, Etruriam, Austriam, ditionesque cæteras Austriæ domus tenent, et provide, feliciter, sedulo, ac sancte augustissimi conjuges gubernant; servatque Cæsar felix, invictus, quod aiebat in VI *Æneidum* Anchises:

Tu regere imperio populos, *Francisce*, memento,
(Hæ tibi erunt artes) pacisque imponere morem,
Parcere subjectis et debellare superbos.

Maria Theresia, rebus cum Frederico Borussiae rege compositis, qui una cum Hispania, Gallia et Sicilia, electoris Bavariæ partes defenderat; promotis ubique pietate, scientiis et artibus, probos sapientesque viros remunerans et honore condigno afficiens; defuncto an. 1765 sponso ejus Francisco I, adscivit in imperium (quod tamen ipsa usque ad mortem, regentis nomine, administravit) primogenitum filium Josephum II, qui matri an. 1780 e vivis ereptæ, successit. Ejectus igitur Joseph ad imperii fastigium, commodiorem regni administrationem perfecit; sed impiorum Galliarum pseudophilosophorum doctrinis imbutus, Ecclesiam dire vexavit; conscientiarum namque, uti aiunt, libertatem (potius peccandi licentiam) decrevit, episcoporum cum romano Pontifice liberam communicandi libertatem impedivit; statuta ab Ecclesia impedimenta matrimonii tollere conatus est; alia vero ipse, parum sibi constans, indixit; Ecclesiæ sustulit immunitatem; monasteria suppressit; S. Sedis apostolicos in Germania nuntios expoliare jurisdictione tentavit, schismaticos fovit, aliaque plura adversus Ecclesiam tulit decreta, donec an. 1790 morte correptus, persecutorum atque tyrannorum communem viam ingressus est. Morte tamen instante, eum anteactæ vitæ poenituit. Nupserat Elisabethæ Parmensi, et, ea 1763 demortua, Josephæ Bavaricæ, ex quibus nullum suscepit liberum.

Josephum in imperio sequitur Leopoldus II, magnus Etruriæ dux, ejus et doctrina et sanguine germanus frater, qui conjugem habuit Mariam de *Borbon*, hispanam, ex eaque plurimos filios genuit. Perspicuus Leopoldus errorum consecraria, se ad melius convertit, fratrisque sui leges revocavit quamplurimas, cæteris derogaturus ni an. 1792 vivis defuisset. Romani deinde imperii diadema hæreditario jure suscepit Franciscus II Leopoldi primogenitus, vir sorte meliori dignus; is enim non potuit quin aspiceret imperii copias elchingenensi et ulmensi pugna a Napoleone devictas, in austerlitzensi totum fugatum atque dispersum exercitum, nonnullas Austriæ provincias an. 1809 viennensi conventionem deperditas, ut omittam filiam ipsius Mariam Aloysiam Napoleoni matrimonio, verius concubinato traditam, et imperium Germaniæ discissum, cujus titulo an. 1804 valedicere coactus est; et hic finis Romani Imperii a Carolo Magno restituti.

Permuli cum odore sanctitatis hoc sæculo migrarunt e vita, ac nostri ordinis postulat necessitudo, ne *Hilarii* a Monte Orthono vita functi an. 1704, *Francisci Mariæ Querini* Præsentis defuncti an. 1731 obliteretur memoria. Auximi anno 1746 decessit cum odore sanctitatis *F. Thomas Antonius Arbutti*. Carmaniolæ *Nicolaus Roppo*, anno 1748. *Angelus Paoli* carmelita e vico Minutiano, obiit an. 1722. In ordine Minorum sancto fine quievit Romæ, an. 1712, *F. Jacobus Antonius* a Romaniano; Belegræ, vulgo *Civitella*, anno 1729, *Thomas Corensis*; Fucechii, anno 1740, *Theophilus Cenesti*, Curia, vulgo *Corte*, in Corsica ortus. *Catharina* Lucensis anno 1755. Romæ anno 1750 *F. Crispinus* ordinis Capuccinorum, et Offidæ in Piceno *Bernardus* a Monte Ulmi ejusdem ordinis anno 1756, in Domino dormierunt. Liburni anno 1709 *Juniperus* Bargengis, item capuccinus. Tiferni an. 1728 *Veronica* ejusdem ordinis. *Rosa Maria Serio* Carmelitarum soror obiit in Apulia an. 1726. *Maria Clementina* filia Jacobi Sobieski, regii Poloniae principis, et conjux Jacobi III, catholici Angliæ regis, huic nuptiarum fœderè conjuncta, ad Montem Faliscum an. 1719 immortale matronarum regumque decus decessit Romæ anno 1735, die

18 januarii. Fescenniae anno 1739, kal. martii, obdormivit in Domino vigilantissimus episcopus *Joannes Franciscus Tenderrini*. His vero, quorum sanctitas ab Ecclesia, quando Domino videbitur expedire, locupletiori nunciabitur testimonio, et de qua judicium ferre nostra non interest, tanquam hujus sæculi coronam addimus invictos ord. Prædicatorum martyres, *Franciscum de Federicis*, sociumque ejus *Matthæum*, a Sinensibus truncatos capite anno 1746. *Petrus Martyr* mauricastrensis episcopus itidem capite plexus fuit; *Franciscus Serranus* Tipasitanorum præsul et vicarius apostolicus, et strenui hujus commilitones *Joannes*, *Joachimus*, *Franciscus*, anno 1747 pro fide orthodoxa variis suppliciis necati; quique Syros nestorianos, eorumque patriarcham ad romanam revocavit Ecclesiam, et an. 1753 naturæ plenus meritis debitum persolvit *Dominicus Codeleonicinus* Mediolanensis.

CAPUT VI.

DECIMI OCTAVI ECCLESIE SÆCULI DOCTRINA ATQUE DISCIPLINA.

Etiam si occasione constitutionis *Unigenitus* plura ab iis, qui luci tenebras offundunt, excitata fuerint dissidia, plures etiam calumniæ ab aliis, qui molinisticæ scholæ nimis indulgent, intentatæ fuerint S. P. Augustini discipulis; nequaquam tamen censura notatis scholarum placitis, quæ salva fide et charitate in utramque partem discuti possunt, necessum est, ut catholici omnes exhibita eidem constitutioni omnimoda obedientia, quæ ibidem perspicue definita sunt, firmissime profiteantur. Et quantum ad gratiam attinet, præter eam quæ a nullo duro corde respuitur, dari auxiliatricem, cui reluctatur humana voluntas; non esse supernaturale Dei adjutorium solius *charitatis* et dilectionis Dei inspirationem, sed etiam timoris, fidei, spei, aliarumque virtutum, seu bonarum actionum; neque omnia quæ a charitate et ab amore Dei *propter se* non procedunt, ex noxia cupiditate labefactari, vel quæ fiunt aut ab impiis nondum justificatis, aut ab infidelibus, inquinamenta esse et peccata. Ante fidem quoque nullam dari gratiam, omnesque gratias per

fidem conferri; gratiam Adami fuisse debitam primæ integritati, sequelam creationis, et produxisse merita tantummodo humana; non esse spem nec religionem, ubi deest charitas; orationem impiorum novum esse peccatum, timorem cohibere dumtaxat manus, et in corde suo peccatum committere qui ab illo non abstinet, nisi timore supplicii; hæc, aliaque omnia proscripita in prælaudata constitutione jure meritoque damnata fuerunt. Atque hæc et cætera omnia quæ credenda proponit S. Mater Ecclesia, constituunt ea veræ doctrinæ capita, quæ nefas est oppugnare¹.

Non sunt tamen audiendi, qui aiunt prælaudata constitutione proscripita esse quæ in catholicorum scholis propugnantur de gratia per semetipsam efficaci, de auxiliis sufficientibus, aliquando impio, aut infideli sublatis, vel de relatione humanarum actionum in Deum, vel de necessitate amoris saltem initialis ad obtinendam in sacramento pœnitentiæ gratiam justificationis²; siquidem ipse Clemens XI, post editam constitutionem ipsam declaravit non esse cum damnatis erroribus confundendas sententias illas ac doctrinas, quæ palam et libere in catholicis scholis docentur ac defenduntur. Quare universum systema nostrum de gratia, Romæ et Mediolani clerici regu-

¹ Ejusdem S. M. E. doctrinam ac fidem, abjurata hæresi lutherana, an. 1712, die 12 novembris, amplexus est Bononiæ *Fredericus Augustus* Saxo, filius regis Poloniæ.

² Vide adnot. ad præcedens caput tertium. Qui in orthodoxos et Augustini sectatores theologos, istiusmodi accusationes ejaculantur, etiam nos studuimus pro nostra virili confutare. Legatur *augustinianum systema vindicatum, judiciumque* archiepiscopi senonensis discussio. Huc spectant opuscula a nobis, aliisque edita adversus Historiæ litterariæ seu scriptorum italorum auctorem. Exstant inter eadem opuscula duorum eminentissimorum cardinalium, qui jussu *Benedicti XIV* pontificis maximi nostras theologicas dissertationes et accusantium objecta revocarunt ad libratum, accuratissimumque examen, locupletissimæ pro nobis censuræ. Inter permultos qui nobiscum in propugnanda augustiniana doctrina confederati sunt, commemoro grati animi causa præclaros viros, *Homobonum de Bonis* cl. reg. S. Pauli, *Felicem Amadeum Franchi* monachum cassinensem, *Raynerium Guidelli* monachum Vallisumb., *Viatorem* ord. Capuc., *Josephum Catalani* congreg. Oratorii, sodales amicosque *Joannem Papalardi*, *Josephum Dini*, etc., qui me, licet prorsus immeritum, pro singulari humanitate sua laudibus verbo scriptoque cohonestarunt.

lares S. Pauli an. 1755 et seq. scriptis in lucem editis, publicisque thesibus propugnarunt; et necessitatem amoris Dei *propter se* non tantum docuerunt ac docent theologi in Italia doctissimi, verum etiam exigit in Epistola pastorali de pœnitentia, edita an. 1751, *Cl. episcopus Gurcensis, et S. R. I.* princeps Josephus Maria, comes *de Thun*, ne commemorem superiorum temporum monumenta, quæ produxi pertractans de pœnitentiæ sacramento.

Perseverat autem in romana Ecclesia vetus disciplina. Si quæ suborta sunt dubia, fuerunt vigilantia romanorum Pontificum, præsertim *Benedicti XIV* explanata; hujus generis sunt clericos græce initiatos transeuntes ad romanam Ecclesiam, etiamsi in presbyteros sint ordinati, debere ordines suscipere, qui in latinis conferuntur Ecclesiis¹; optandum esse, ut in missis privatis sacram communionem aliqui laicorum percipiant; ubique terrarum servandum et celebrandum esse decreto *Clementis XI* festum Conceptionis B. M. semper Virginis; exercitia spiritualia, ut mandaverat superiori sæculo *Innocentius XI*, non debere ab ordinandis, aliisque viris ecclesiasticis prætermitti; festum SS. Nominis Jesu celebrandum dominica II post Epiphaniam, et S. Joachim dominica III augusti; sat esse in quibusdam festis, in Etruria et alibi ad minorem cultum redactis, interesse sacro, nec opera servilia in iisdem minoribus festivitatibus esse interdicta; indulgentiam centum dierum et semel in anno plenariam concessam a *Benedicto XIII* recitantibus ad signum æris campani Salutationem angelicam flexis genibus, non requirere, ut ita recitetur tempore paschali et diebus dominicis; denegandam esse in exitu mortis absolutionem sacramentalem publicis et notoriis refractariis constitutionis *Unigenitus*, a iudice competente damnatis, prædictæ constitutioni contumaciter denegantibus venerationem, obsequium et obedientiam, et eo tempore quo sacrum Viaticum suscepturi sunt, sponte suam inobedientiam

¹ Quos non susceperunt, id est, Lector tres minores omissos; Subdiaconus exorcistatus, quia cum subdiaconatu censetur etiam ostiariatum et acolythatum recepisse, etc.

et contumaciam profitentibus. Incepta anno 1759 dominicis diebus recitari in missa *Præfatio* SS. Trinitatis, jubente *Clemente XIII*, propterea quod Deus, qui est Pater, Filius et Spiritus sanctus, sit opifex rerum omnium, *ad quem omnia referenda sunt*; ipso autem die dominico Deus condiderit lucem, Christus resurrexerit, et Spiritus sanctus descenderit super apostolos; quæ item sunt causæ propter quas catholica Ecclesia sanctificationem diei septimæ in eundem dominicum diem transtulit.

Solemni canonizatione *Clemens XI* retulit inter sanctos *Pium V* pontificem maximum, *Andream Avellinum*, *Felicem* a Cantalico et *Catharinam* Bononiensem. *Innocentius XIII* cultum immemorabilem *B. Andreae* de Comitibus approbavit. A *Benedicto XIII* sanctorum fastis fuerunt adscripti *Franciscus Solanus*, *Jacobus* de Marchia, *Joannes Nepomucenus*, *Joannes a Cruce*, *Aloysius Gonzaga*, *Stanislaus Kostka*, *Margarita* Cortonensis, aliique plures inter beatos fuerunt adsciti. *Clemens XII* inseruit sanctorum numero *Vincentium a Paulo*, *Joannem Franciscum Regis*, *Julianam de Falconeriis* et *Catharinam Fliscam Adurnam* Januensem. A *Benedicto XIV* *Petrus* agnomine *Regalatus*, *Joseph* a Leonissa Aprutinus, *Fidelis* a Sigmaringa, *Catharina de Ricciis*, *Camillus de Lellis* sanctorum albo; beatorumque numero *Joannes* Polonus, *Joseph Calasancius*, *Gabriel Ferretti* Anconitanus, *Hieronymus Æmilianus*, *Ladislavus* e Polonia, *Alexander Sauli*, *Joseph* a Copertino, *Francisca de Chantal*, aliique adscripti fuerunt. In beatorum numerum obperantiquum cultum referendos sancivit anno 1759 *Clemens XIII* tres augustinianæ Familiæ alumnos præclarissimos, *Augustinum* Novellum, *Antonium* Aquilanum et *Antonium* de Amandula; annum jubilæi 1725 *Benedictus XIII*, et an. 1750 *Benedictus XIV* aperuerunt. Coelestium fastis a clemente XIII anno 1767 relati sunt *S. Hieronymus Æmilianus* ordinis Somaschæ fundator; *S. Josephus de Calasanz*, clericorum regularium Matris Dei, Scholarum Piarum, celebris institutor; *S. Joannis Kantius*, Polonus; *S. Josephus a Cupertino*, Franciscanus, et *S. Joanna Francisca Fremiot de Chantal*, monia-

lium Visitationis B. M. V. una cum S. Francisco Salesio instituta; a Clemente XIV anno 1772 *S. Franciscus Caracciolo*, fundator et ipse cum B. Augustino Adorno clericorum regularium, vulgo *Minores* appellatorum.

Beatorum honoribus decorati veniunt a Clemente XIII an. 1762 *Alphonsus Rodriguez*, Hispanus, segoviensis, Societatis Jesu, *Clemens a S. Elpidio* et *Andrea de Monte Regali*, ordinis Eremitarum S. P. Augustini, necnon *Ludovicus Barbarigo*, Italus; a Clemente XIV anno 1772 *Paulus Burrani* et *Catharina de Pallantia*, Augustiniana; et anno 1785 Pii VI decreto *Pacificus a Sancto Severino* atque *Maria Bonomi*; anno 1786 *Thomas de Cora*; anno 1791 *Joannes Josephus a Cruce* et *Maria ab Incarnatione*; anno 1793 *Petrus de Treja*; denique anno 1796 *Sanctus Leonardus a Portu Mauricio*, ordinis S. Francisci, insignis verbi divini præco.

Anno 1759, approbante *Clemente XIII*, confirmata est institutio religiosorum virorum, qui uno emisso voto præstandi obedientiam romanæ congregationi *de Propaganda Fide*, prædicando infidelibus Evangelium sese addicunt. Equestres ordines postremo hoc sæculo XVIII instituti fuere titulo *S. Ruperti* an. 1701, ab Ernesto *de Thun*, archiepiscopo salisburgensi, approbante imperatore Leopoldo; *Aquilæ Nigræ* eodem an. 1701 a Frederico I, rege Borussiae; *Nobilis Passionis* an. 1704; *Aquilæ albæ* anno 1705, ab Augusto II, Poloniae rege; *Amoris erga proximum* an. 1708, ab imperatrice Elisabetha Christina; *Fidelitatis* an. 1732 a Christiano VI, rege Daniae; S. Januarii anno 1738 a Carolo, Siciliae rege; Mariae Theresiae anno 1757, et S. Stephani, Ungariae olim regis, an. 1764 a Maria Theresia, Austriae imperatrice, Ungariaeque regina; Immaculatae Conceptionis, vulgo insignis *Ordo Caroli tertii* anno 1771 a Carolo hujus nominis tertio, Hispaniae monarcha; demum S. Patritii pro Hibernis, anno 1783 a Georgio tertio Anglorum rege.

Eximium etiam Ecclesiae studium in fidei custodiendo deposito et avita doctrina servanda facile deprehendet quisquis in bullam *Auctorem fidei* a Pio VI adversus pistoriensem pseudo-

synodum anno 1794 editam convertit oculos. Ibi enim quamplurimos Baii, Lutheri, Quesnelli atque jansenistarum errores, tum circa Ecclesiae hierarchiam, potestatem ejusque infallibile doctrinae magisterium, tum circa gratiam primi hominis et ejus conditionem tam in statu innocentiae, quam in statu naturae lapsae; circa fidem et gratiam ad eam necessariam, timorem quoque servilem et amorem; circa poenas originali peccato debitas, sacramentum et sacrificium Eucharistiae, baptismum, poenitentiam, ordinem, matrimonium et sponsalia; tum denique circa facultatem absolvendi, confessionem peccatorum venialium, reservationem casuum, censuras ac indulgentias, iterum proscriptos reperiet. Ibi, dum pravæ damnantur propositiones, stabilitam aspiciet sanam catholicamque doctrinam de adoranda Jesu Christi humanitate, de cultu eidem humanitati debito, de sacris, tum publicis, tum privatis precibus, de juramentis ac festis, deque collationibus ecclesiasticorum. Ibi tandem conspiciet novatorum perfidiam detectam atque profligatam, qui sub reformationis prætextu Ecclesiam scindere et regularium ordines, firmissimum ejusdem Ecclesiae propugnaculum et splendidissimum decus, convellere moliantur¹.

Ad divinum cultum propagandum et ad renovandam memoriam illius divini amoris quo Unigenitus Dei humanam suscepit naturam, sacra Rituum congregatio, instantibus Poloniae episcopis, festum Sacratissimi Cordis Jesu cum officio et missa propriis, per omnes fere catholici orbis partes jam celebratum, et a summis Pontificibus innumeris decoratum in-

¹ Haud minoris fortassis momenti bulla ista censendum erit apostolicum breve ipsius Pontificis, incipiens, *Quod aliquantum*, adversus clericum gallicani constitutionem civilem appellatam, ad archiepiscopum aquisgranum (de Aix) 10 martii anni 1791 Romae latum, quo præfata damnatur constitutio, utpote quæ (verba sunt S. Pontificis) « ad sacratiora dogmata » atque certissimam Ecclesiae disciplinam perturbandam evertendamque » deveniebat, primæ Sedis, episcoporum, sacerdotum, regularium utriusque sexus, totiusque catholicæ communionis jura abolebat, sacros » suppresserat ritus, ecclesiasticos redditus et fundos arripiebat, » etc. Dignum sane est quod ab omnibus legatur tam sapiens opportunumque documentum, ea præsertim parte, quæ religiosorum, brevem quidem, sed præclaram continet apologiam.

dulgentiis, die 26 januarii an. 1763 rescripto approbavit; quod Clemens XIII die 6 februarii ratum habuit et confirmavit, nequidquam obstantibus, tum hæreticis, tum quibusdam catholicis nimio zelo correptis, qui quoddam idololatriæ genus in hujusmodi cultu reformidabant. Augeri per id temporis cœpit fidelium devotio erga S. Josephum, SS. Dei Genitricis sponsum; quapropter SS. Pontifices officium ejus, die 19 martii aliquibus in locis recitari solitum, ad universam Ecclesiam extendi et ad majorem ritum elevari curarunt; addito insuper ipsius nomine in Litanis post S. Joannis Baptistæ. Haud dissimili causa extensum est ad omnes qui horis canonicis obligantur, officium Septem Dolorum ejusdem Beatissimæ Virginis Mariæ, feriæ sextæ hebdomadæ Passionis affixum; atque etiam festivitatem Immaculatæ Conceptionis ejusdem Dei Genitricis, quam plures nationes, Hispania et Sicilia præeuntibus, in patronam eligere certatim curarunt, romani Pontifices, præsertim Clemens XIII, ubique locorum ritu primæ classis celebrandam sanxere. Neque prætermitti debet festum S. Joachim dominica post Assumptionem in perpetuum fuisse assignatum.

APPENDIX

CÆTERARUM RERUM.

Galliarum rex invictissimus *Ludovicus XIV*, cognomine *Magnus*, anno 1715, kal. septembris, debitum naturæ persolvit. Proavo successit *Ludovicus XV*, natus an. 1710, XV kal. Martias ex Ludovico, Burgundiæ duce, qui obiit an. 1712, et Maria Adelaide, filia Amadei II, Sardinia regis, ducisque Sabaudia, quæ eodem anno decessit. Tutor regis in minori ætate fuit Philippus, dux aurelianensis; coronatus est autem Rhemis an. 1722, VIII kal. novembris. Huic insanus et audacissimus omnium mortalium nonis januarii an. 1757, vulnus infixit, non tamen lethale, Numine vitam regis protegente¹.

¹ Parricida Thomas Robertus Franciscus Damiens, exquisitissimis supplicis dilaniatus ac discerptus fuit eodem an. 1757, die 28 martii.

In Anglia an. 1702, invadente regnum *Gulielmo* principe arausicano, sed

In Hispania *Philippus V*, qui an. 1724 regnum Ludovico I, quem anno 1707 ei pepererat prima uxor Maria Aloysia Sabaudia, dimiserat in castrum S. Ildephonsi secedens, eodem Ludovico extincto postrema die augusti eodem an. 1724, rursus monarchiam regendam assumpsit. Defuncta priore conjuge, anno 1714, XVI kal. martii, alteram duxit principum regumque parentem, Elisabetham Farnesiam, Odoardi II ducis parmensis filiam unicam. Contractæ fuerunt nuptiæ prædicto anno 1714, IX kalendas januaris. Obiit Philippus V die 7 julii, an. 1746, eique successit *Ferdinandus VI* ortus ex priori conjuge an. 1713, die 23 septembris, coronatus vero præcitato an. 1746, IV idus augusti. Quo vita functo, anno 1759, die 10 augusti, hispanica monarchia pertransiit ad *Carolum* utriusque Sicilia regem. In Lusitania sublato e vivis *Petro II* an. 1706, die 9 decembris, successit *Joannes V*, regio diademate coronatus kalendis januarii proximi anni 1707. Huic vita functo an. 1750 suffectus est *Joseph I Emmanuel*, qui anno 1729, die 19 januarii conjugium iniiit cum Maria Victoria, filia Philippi V, regis Hispaniarum¹. Turcis post *Achmetem III*, qui supremum thronum

fatis erepto, regnavit *Anna Stuart*, filia Jacobi II, qui superiori an. 1701 obierat in Gallia mense septembri, jure regni ad *Jacobum III*, ipsius filium, devoluto. Ad regni tamen fastigium evectus est *Georgius Ludovicus*, elector hannoverensis, extinctus an. 1727, mense junio. Occupavit exinde regnum *Georgius Augustus II*.

In Polonia in regem electus an. 1704 *Stanislaus*, regno deturbatur, eique suffectus est *Fredericus Augustus*, elector Saxoniae. Hoc defuncto anno 1733, rursus *Stanislaus*, gente *Lesczincki*, socer Ludovici XV, regis Galliarum, proclamatus est; sed magnis exortis dissidiis inauguratur eodem anno elector Saxoniae *Fredericus Augustus III*.

Borussia, ineunte hoc sæculo, id est, an. 1701, a Leopoldo imperatore in regnum erecta est, et rex primus inauguratus *Fredericus I*, elector brenno-burgensis, romano Pontifice, et magno Ordinis theutonici magistro reputantibus.

¹ Fidelissimo Lusitaniæ regi Josepho Emmanueli an. 1758, die 3 septembris, mors laxata rota et ignitis glandibus fuit intentata. Detecti punitique anno proximo sceleris auctores. Religiosis viris celeberrimæ in Ecclesia familiae hac de causa e Lusitaniæ regnis an. 1759 ejectis, iniquissimæ conspirationis machinationem ulyssiponenses judices adscripsere. Præ cæteris ejusdem conspirationis auctores declararunt *Gabrielem Malagridam*, *Joannem de Mathos* et *Joannem Alexandrum*. Missiones vero, templa,